

A Vígszínház legutóbbi negyedszázadáról

A Vígszínház 25 éve 1996–2021

Szerk. Fesztbaum Béla, Gellért-Robinik Péter

Budapest, Vígszínház, 2023. 148 oldal

Színháztörténeti képeskönyvet forgathat az olvasó, aki kézbe veszi a Vígszínház legújabb albumát, amely az immár 127 esztendő s társulat 2021-ig követhető 25 évadának bemutatásáról ad elsősorban számot. A szokásosan gazdag kínálatot a kötetben Nánay István színikritikus és Fesztbaum Béla interjújában Radnóti Zsuzsa dramaturg foglalja össze és elemzi. A szerkesztői és igazgatói előszóval induló kötetben az évadonkénti fotósorozaton kívül további adatokat is találunk: az aktuális, 2022/2023. évad teljes társulati névsorát és tablóját, a díszlet- és jelmeztervezők, zeneszerzők, koreográfusok felsorolását – akik ritkán kerülnek a színházi fényképekre –, a társulat vendégjátékainak listáját és a díjazottak jegyzékét, akik a színház saját alapítású kikitetéseiben részesültek. A záró képsorozat nem az előadásokon, hanem a próbákon, más eseményeken, „civilben” mutatja a Vígszínház tagjait és munkatársait. A képes krónika fejezetei kissé logikátlanul sorjáznak, s emiatt még inkább hiányzik a tartalomjegyzék... Az impresszumban közlik a szerkesztők a fényképek készítőinek névsorát is, így teljes a színházi alkotókat a fókuszába állító kiadvány.

Az 1996 és 2021 között eltelt negyedszázad sok főlédéződő élményt, ugyanakkor számos változást, fordulatot, sok veszteséget is hozott. A 100 évvel korábban alapított első magyarországi, budapesti ma-

Fotó: ILLICZKY BÉLA

Eszenyi Enikő és Rudolf Péter a Fekete Péter c. előadásban

gánszínház teljesen új közönséget vonzott, illetve alakított ki az indulás korszakában, a 19. század legvégén vadonat újdonságot jelentő műsorával és színészeinek Kolozsvárt és a színiakadémián kialakított – a nemzeti színházétól jelentősen különböző – előadásmódjával, később házi szerzőinek, rendezőinek modern önmagukra és nézőikre szabott, gyakorlatilag definiálhatatlan, valahogyan mégis érthető „vígszínházi stílusával”. A 20. századvég és az új század/évezred színházeseinélői örökösei a hagyományoknak, s annak a tradíciónak is, ami a folytonos megújulást, a jelenhez való alkalmazkodást, az aktuális művészi nyelv keresését jelenti, vagyis nem konzervatív, maradi, hanem folyvást frissülő, de a minőségelvet egyidejűleg megalakítás nélkül megtartó aktivitást föltételez.

A színháznak (mint művészetnek) nincs is története igazán, hanem állandó jelene van, ami azután az évek múltával lerakódik és emlék lesz, dokumentum, amit csak a mindig-jelen nézői őriznek az emlékezetükben. Ahogy lapozzuk a Fesztbaum Béla és Gellért-Robinik Péter szerkesztette albumot, magunk is olvasóból újra nézővé válunk, 25-27 évet fiatalodunk (vagy akár csak ötöt, hármat...). Láthatjuk a vígszínházi generációkat, amint egymás felé nyújtják a stafétabotot. Látjuk a fotókon a már eltávozottakat, vagy épp a már (vagy átmenetileg) másutt játszókat. Látjuk a fiatalokat (a mindig fiatalokat, hisz az itt referált első évad fiataljai ma már a társulat derékhadába tartoznak).

A Vígszínház a hűségesek színháza – a hűséges színházeseinélőké és a kedvenceik mellett kitarító nézőké. Nekik szól elsősorban ez a képeskönyv. A színháztörténész számára dokumentum- és adattár, „alapanyag”, forrás egy teátrum történetjének megírásához. A színháznak, a színházi alkotóknak és az intézményt irányítóknak a tekintete a mai napon, s tovább, a jövőn van. Tudjuk, hogy a múlt regisztrálása, az emlékek gyűjtése általában sokadrendű feladat egy színházban. Itt azonban egy gazdag archívumból válogathattak a könyv létrehozói, a képek és bemutatódatok megőrzése is fontos tehát a vígszínháziaknak, ez is büszkeségük tárgya lehet. A színházi előadás „pillanatnyisága” a színészi alakítások és például a rendezői működés lényegét tekintve rögzíthetetlen momentumai egy-egy remek színházi fotó segítségével mégis megeleveníthetők (talán). S hogy miért és kinek

van erre szüksége? Azt hiszem, mindannyiunknak – színházi alkotóknak, a nagy múltú társulatnak és intézménynek, s nem utolsó sorban a nézőknek is. A Vígszínház múlja a mi múltunk is, jelene és jövője is mindannyiunké.

A szép kiállítású kötet – kiadója is a Vígszínház maga, a tervező pedig Szabó Ádám Árpád – emlékidézésnél messzebb mutató tanulságait a bemutatók karakterizálásával Nánay István, a dramaturgia szempontjainak említésével pedig Radnóti Zsuzsa vonja le. Kiderül, milyen szerzőktől s melyik színpadon került sor a bemutatókra, a klasszikusok és a kortársak arányairól, a magyar szerzők helyzetéről is olvashatunk. Fontos, hogy a szerzőkön kívül a rendezőkre is szó kerül az album szöveges részében, különösképp azért, mert a kortárs színházban a rendezők szerepe a korábbiaknál jellegzetesebb, a kiemelkedő (és közönségvonzó) színészi eredetiség is csak a rendezői koncepcióba illeszkedve érvényesülhet. Figyelmet érdemel a kiemelkedően sikeres – és főképp a kortárs magyar művekre koncentráló – zenés műsor néhány aspektusának elemzése is.

Néhány elhanyagolható hiba ugyan benne maradt a szövegben (szóköz, vessző stb.) és egy fájóbb is Nánay Istvánnál, hogy a még köztünk lévő – és hála istennek a május 1-jei ünnepi könyvbemutatón is jelen volt – Harkányi Endre is szerepel a sajnálatosan terjedelmes veszteséglistán.

A Vígszínház történetének utóbbi 25 évét élményt adóan dokumentáló képeskönyv szép segítség, a múltidéző néző-olvasó és a színház történetét majdán tovább író filológus számára egyaránt.

Sírató Ildikó

4 Theatre is the Anthem of Life (BY EDIT ÁGOTA KULCSÁR)

THEATRE OLYMPICS

5 "Hungarian theatre life is very colourful and rich"

The 10th Theatre Olympics officially ended on 30 June, although some of its programmes will continue into the autumn. The National Theatre in Budapest was the organiser of this major event. We spoke to Attila Vidnyánszky, the theatre's director, about the experiences, joys and lessons learned.

8 A Dream World with Hot Air Balloons and a Herd of Machines.

The opening event of the Theatre Olympics (BY GÁBOR MIKITA)

The 10th Theatre Olympics opened in Budapest in April with an exciting street performance. The most monumental action was the parade of performers from Hungarian theatres and artistic institutions on a 25-metre-long barge installation.

9 Image Breakers, Image Builders. Two presentations on the visual world at the 10th Theatre Olympics (BY TAMÁS JÁSZAV)

The Theatre Olympics offered a chance to see stage spectacles like never before in Hungary.

12 "Digging" at the Madách Project. Seven hours of monumentality at the Hajógyári Island (BY GÁBOR MIKITA)

Historical and imposing series of historical images on one side, in one space puritanical stage set in a space on the other: between these two extremes the international Madách Project.

15 World Puppet Arts Festival in Hungary. Interview with Aniko Asbóth, President of the Association of Hungarian Puppet Artists

In connection with the Theatre Olympics, the Hungarian Puppet Artists Association organised the World Puppet Art Meeting in cooperation with 13 provincial puppet theatres in Hungary from 9 April to 30 June in various venues across the country.

18 Visitors' tour - A summary of experiences after the 10th Theatre Olympics

The 10th Theatre Olympics has come to a close, with a rich variety of performances and accompanying events in venues across the country over three months. The editorial team of Stage asked some of the technical directors of the theatres about their experiences of hosting visiting productions.

PRAGUE QUADRIENNIAL

24 Back And Forth: Prague Quadriennial 2023 (BY ZOLTÁN EGYED)

The 15th edition of PQ was built around the slogan "RARE", and the exhibitors had to integrate their concepts into this very broad concept.

29 A Grain of Sand in the Machine. Profile changing in Prague (BY GÁBOR MIKITA)

After the experience of the previous (four) years, we had to ask ourselves, walking through the pavilions of PQ 2023: is there still any point in writing about this event in a theatre technology journal that also deals with the theatre vision?

33 The Box and its Back. The Hungarian success of PQ: winterreise. box (BY ANIKÓ B. NAGY)

On 13 June 2023, the awards of the quadrennial World Exhibition of Theatre Visual Design were presented in Prague. Hungary was represented in the section Countries and Regions by the installation winterreise.box, which was awarded the Best Design in the Exhibition of Countries and Regions by the jury.

35 Whomanity - PQ 2023 (Un)common Design Project (BY MINNA SZOLNOKI)

In the project led by Fruzsina Nagy, the installation of the visual design students of the Hungarian University of Fine Arts installation based on unique sign designs was among the top ten in the (Un)common Design Project section at the 2023 Prague Quadrennial.

37 The Eastern Block on PQ (BY JULI BALÁZS)

In the framework of PQ+, Hungary has been invited to present the production „Eastern Block” directed by Dóra Halas and Fruzsina Nagy.

CONGRATULATIONS

39 Pál Tolnay Lifetime Achievement Award: István Foczmann

In December 2022, the Pál Tolnay Lifetime Achievement Award, named after the first Hungarian theatre engineer, was presented to István Foczmann, retired plant manager of the Budapest Operetta Theatre.

40 Set Designer of the Year 2023: Introducing Jenny Horváth, set, scenic and costume designer

42 Puppet Designer of the Year 2023: Introducing Károly Hoffer, puppet designer, puppet director, puppet actor, artist of the Budapest Puppet Theatre

44 News from the Hungarian Theatre World

PR

46 The Hungarian State Opera House chooses Genelec monitors for the new 5.1 studio

48 Cameo moving head lamps

STAGE TECHNOLOGY

49 Renewal of the sound system at the József Attila Theatre (BY ÁDÁM HIASZNY)

51 We should go to Debrecen... (BY OTTÓ SIMON)

This article shares the experiences of the technical director of the Szombathely theatre in preparing and running a guest performance in Debrecen.

TECHNICAL NEWS

53 New products from Chromasound, Pelyhe & Társa Ltd. and Beekhoff

THEATRE ECONOMY

57 Calculation of Margins and Returns in the Theatre (BY SÁNDOR VENCZEL)

EXHIBITIONS

59 Frankfurt, Fleeting Glory: Prolight + Sound 2023 (BY ATTILA JERZSA)

61 Showtech Berlin 2023

62 Visual Space - 15 years (BY IMRE KÁRPÁTI)

63 Sights at the Archives (BY GÁBOR MIKITA)

BOOKS

64 The 125 Year-old Building of the Vígyszínház (BY ANNA JÓZSA)

65 The Last 25 Years of the Vígyszínház (BY ILDIKÓ SIRATÓ)

HIRDETŐINK

AudMax	47. o.	Gépbér Színpad Kft.	63. o.
AVL Trade Kft.	38. o.	INTERTON Group	37. o.
Beekhoff Automation Kft.	23. o.	Lisys-Projeet Kft.	68. o.
Chromasound Zrt.	34. o.	Luminis Kft.	52. o.
DP Music Kft.	45. o.	Pelyhe & Társa Kft.	67. o.
Elimex Kft.	21. o.	Színpad Automatika Kft.	22. o.
Elimex Kft.	48. o.	Színpad- és Emelőgéptechnika Kft.	2. o.
Elimex Kft.	56. o.	Tüchler GmbH	43. o.
Gépbér Színpad Kft.	58. o.		

PELYHE KFT

Light - Sound - Stage

1033 Budapest, Huszti út 34. | Tel.: +36 1 368 92 35
www.pelyhe.hu | pelyhe@pelyhe.hu

*Minőség, megbízhatóság.
Ez mind megtalálható nálunk.*

amun
OSRAM
PLS

CLAYPAKY
AN OSRAM BUSINESS

LEE Filters
A PANAVISION COMPANY
SWE FOG

A.T.C.
AUSTRIAN TRUSS CONSTRUCTIONS

 coemar
LIGHT EMOTION

Look
Solutions

Fog machines made in Germany

SPOTLIGHT
professional lighting for the performing arts

Astra Hybrid330

Mozgófejes hybrid fényvető, végre LED fényforrással!
